

PERHE- JA LÄHISUHDEVÄKIVALLAN EHKÄISYN SUUNNITELMA 2022 - 2024

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on väkivallan muoto, jossa väkivalta kohdistuu tai sitä koetaan nykyisen tai entisen kumppanin, lapsen, lähisukulaisen tai muun läheisen taholta. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on noussut kysymyksiä esiin useissa kuntalaisten hyvinvointia mittaavissa tutkimuksissa, ja näiden kautta tarkempia tietoja perhe- ja lähisuhdeväkivallan laajuudesta on saatu. Edelleen kuntakohtaisten tarkkojen tietojen saaminen on hankalaa, osittain myös johtuen väkivallan eri muodoista sekä tarpeesta suojata uhria. Edellä mainituista syistä johtuen tilannekuvaa tulee tehdä jatkossakin useista lähteistä, ja tietäen että tilastoissa näkyy aina vain osa perhe- ja lähisuhdeväkivallasta.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn on kirjauksia sekä hallitusohjelmassa, sekä eri ministeriöiden toimintaohjelmissa. Suunnitelman käytössä on käytetty suuntaviivana Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaa vuosille 2022 - 2025 (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisu 2022:7).

Toimeenpanosuunnitelma sisältää sekä pidemmän aikavälin tavoitteita, että kolmekymmentäkuusi vuosina 2022 - 2025 toteutettavaa toimenpidettä. Pääpaino tavoitteilla on sukupuolinäkökulman vahvistaminen sekä intersektionaalisuus Istanbulin sopimuksen toimeenpanossa. Tärkeää on toimeenpanosuunnitelman pohjalta juuri poikkihallinnollinen ja moniammatillinen yhteistyö sekä perheväkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen.

Tämän lisäksi perhe - lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn suunnitelmaa on tehty yhteistyössä KeuSoten kanssa, ja jatkossakin on tärkeää yhteistyössä kehittää ja arvioida palvelurakennetta. Nyt jo haasteeksi on löydetty palveluiden sukupuolittuneisuus ja väkivallan tekijöiden palveluiden ohuus. Palvelut tukeutuvat paljon järjestökenttään, jossa toki osaamista paljon aiheen teemoilta on. On kuitenkin jatkossa yhä enemmän kehittää palveluita verkkona, ja julkisten palveluiden toimijoiden olisi täytettävä erityisesti palveluissa olevia selkeitä puutteita. Ensimmäisen suunnitelmajakson aikana on myös tärkeää yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa keskustella ja määritellä työn resurssointi niin hyvinvointialueella kuin Tuusulassakin.

Väkivallan muodot:

- Fyysisen väkivalta
 - esim. töniminen, lyöminen, potkiminen, tukistaminen, pään hakkaaminen, raapiminen, repiminen, ravistelu, ampuma- tai teräaseen käyttö, fyysisellä väkivallalla uhkailu
- Henkinen väkivalta
 - esim. alistaminen, arvostelu, nimittely, halveksunta, kontrollointi, sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen, voimakas mustasukkaisuus, eristäminen, tavaroiden hajottaminen, kotieläinten vahingoittaminen tai jollakin näistä tai esimerkiksi itsemurhalla uhkaaminen
- Seksuaalinen väkivalta
 - esim. raiskaus, raiskauksen yritys tai seksuaalisen kanssakäymisen eri muotoihin painostaminen tai seksiin pakottaminen, seksuaalisella väkivallalla uhkailu, seksuaalinen halventaminen,

pornografiaan pakottaminen, ehkäisyn käytön kieltäminen, aborttiin pakottaminen, seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen

- Kaltoinkohtelu tai laiminlyönti
 - esim. lapsen, vanhuksen tai vammaisen jättäminen vaille hoitoa, apua tai huolenpitoa tilanteissa, joissa hän on ollut niistä riippuvainen, toisen ihmisen vahingoittaminen lääkkeillä, päihteillä, kemikaaleilla tai liuottimilla
- Taloudellinen väkivalta
 - esim. itsenäisen rahankäytön estäminen, taloudelliseen päätöksentekoon osallistumisen estäminen tai pakottaminen omien rahojen antamiseen toisen käyttöön, taloudellisella väkivallalla uhkailu tai kiristäminen
- Kulttuurinen tai uskonnollinen väkivalta
 - esim. uskonnolliseen vakaumukseen pakottaminen, väkivallalla uhkaaminen tai sen käyttö uskontoon tai kulttuuriin viittaamalla, kuten ns. kunniaväkivallalla, uskontoon liittyvillä asioilla uhkailu

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn painopisteet

Tärkein keino perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen on, että työssään ihmisiä kohtaavat ammattilaiset omaavat riittävän määrän tietoja ja taitoja tunnistaa väkivallan muodot sekä tilanteet joissa väkivaltaa useimmin ilmenee. Tämä ei pelkästään riitä, vaan tämän lisäksi tulee osata ottaa väkivalta puheeksi sekä väkivaltaa käyttävän, että sitä kokevan ihmisen kanssa, sekä tietää tuen rakenteet ja osata ohjata niihin. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta jää helposti lähisuhteen sisäiseksi asiaksi ja sen ympärillä pidetään hiljaisuuden muuria. Se että ammattilaiset ihmisten ympärillä vaikenivat tutkitusti vaan pahentaa tilannetta, ja asiasta avoimesti puhuminen on yksi toimivista tavoista väkivallan kierteen katkaisemiseen.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelman tavoitteet 2022 - 2024

1. Asiakkaita työssään kohtaavien työntekijöiden tietoisuuden lisääminen ilmiöstä
Luodaan selkeä perhe- ja lähivallan ehkäisyn ja puheeksioton koulutuskokonaisuus yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa, pääasiallisia yhteistyökumppaneita ovat hyvinvointialue. Otamme käyttöön yhteiset palveluiden verkon rakenteet toimintaohjeista, sekä lisäämme tietoisuutta perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisystä Tuusulassa.
Yhteisen keskustelun, tiedotuksen ja selkeiden toimintaohjeiden kautta luomme avointa ja keskustelevaa ilmapiiriä teeman ympärillä niin, että työntekijöiden osaaminen ja kyky ottaa perhe- ja lähisuhdeväkivalta kehittyä ja vaikenemisen ilmapiiriä voidaan purkaa.
Vuoden 2023 aikana luomme yhteisen koulutuskalenterin yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja luomme selkeän mallin tukea ja rohkaista jokaista asiakkaita kohtaavaa ammattilaista purkamaan hiljenumisen kulttuuria teeman ympäriltä.
2. Toimintakortit käyttöön yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
KeuSote osana omaa toimintaansa on luonut omaa alueellista perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyohjelmaa yhteistyössä kuntien kanssa. Tämän työn tuloksena on luotu pohja toimintakorteille.

Korteissa tulee olemaan erikseen viranomaisyhteistyötä kuvaavia kortteja, sekä kuntalaisille viestittäviä avun ja tuen rakenteita.

Vuoden 2023 aikana toimintakortit ovat sekä työntekijöiden että kuntalaisten tiedossa ja selkeästi löydettävissä eri kanavista

3. Tietosisällön ja hiljaisten signaalien keräämisen ja seurannan rakenteen selkeyttäminen
Kuten jo suunnitelman alussa todettiin, on perhe- ja lähisuhdeväkivallan esiintymisen ja ilmiöiden seuraamisen tietosisältö kerättävä jatkossa erilaisista lähteistä.
Vuoden 2023 aikana tietosisällön ja sen keräämisen rakenne määritellään yhdessä eri toimijoiden ja hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen lautakunnan kanssa niin, että meillä on riittävä ja pitkäkestoinen tapa seurata ilmiötä ja siihen liittyvää ehkäisyä.
Tietosisällön ja toimenpiteiden seurannan ja jatkuvan kouluttamisen ja kehittämisen näkökulmasta on tärkeä pohtia myös työn resurssointi.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelman tavoitteiden seuranta

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelman toteutumista tarkastellaan hyvinvointikertomuksen aikataulun mukaisesti. Vuosittain tarkastellaan myös osana talousarvion tavoitteiden valmistelua ja päätöksentekoa, että suunnitelman tavoitteet ja vuosittaiset painopisteet nousevat riittävästi tai ovat selkeästi kytketty kuntatason tavoitteisiin.